

תת"ע 7509/01/13 - מדינת ישראל נגד אברהים חבשי

בית משפט השלום לתעבורה בתל אביב - יפו

07 אפריל 2014

תת"ע 7509-01-13 מדינת ישראל נ' חבשי
בפני כב' השופטת דלית ורד

בעניין: מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשם	אברהים חבשי

הכרעת דין

כנגד הנאשם הוגש כתב אישום, בגין נהיגה ברכב שעליו נמסרה הודעת אי שימוש על ידי שוטר שהוא בוחן תנועה (להלן - **ההודעה**), בניגוד לתנאים שפורטו בהודעה, עבירה על תקנה 308 (ד) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן - **תקנות התעבורה**).

על פי כתב האישום, ביום 16.12.12, שעה 20:15 או בסמוך לכך, נהג הנאשם, שהיה לבדו, באופנוע מסוג "קואנג יאנג טיו" שמספרו 9296167 (להלן - **האופנוע** או **הקטנוע**), בכביש 20 מכיוון צפון לדרום, בק"מ ה-19 סמוך למחלף רוקח.

אותה שעה נסעה בכיוון נסיעת הנאשם ניידת משטרה ובה השוטרים איתי יעקב (להלן - **השוטר איתי**) ו- קופ ניצן.

הנאשם התבקש לעצור בשול הדרך הימני, עקב כך שנראה מבצע עבירת נהיגה משמאל לקו הפרדה, עד לעצירתו נשמר קשר עין רצוף אתו.

על פי כתב האישום, ברשות הנאשם לא היה רישיון רכב של הקטנוע, בוצעה בדיקה במסוף המשטרה, ממנה עלה כי הוצאה לקטנוע הודעת איסור שימוש, לפי תקנה 308 לתקנות התעבורה, בתאריך 3.12.12.

עוד צוין בכתב האישום כי הקטנוע נמצא ללא מראות כלל, כאשר לוח השעונים שבור וללא כיסוי הפלסטיק.

בנסיבות המקרה צוין כי הנאשם "**מודה בעבירה**". בתגובתו בדו"ח נרשם "**לקחתי את הקטנוע מהמוסך ולא ידעתי שהקטנוע לא תקין**".

בדיון ראשון שנערך ביום 16.6.13, טען ב"כ הנאשם "**הנאשם עובד מוסך שלקח את האופנוע לנסיעת בדיקה**" (פרוט' עמ' 1 שורה 9).

בדיון הקראה שנערך ביום 21.10.13, כפר ב"כ הנאשם באשמה וטען כי "הנאשם טוען שהוא לא קיבל הודעה על הורדה מהכביש, הוא לא ידע על כך שהרכב הורד מהכביש. לא מדובר ברכב שלו" (פרוט' עמ' 3 שורות 7-8).

בדיון ההוכחות הוגשו על ידי המאשימה, בהסכמה וללא חקירה נגדית המסמכים כלהלן:

- הזמנה לדין (ת/1);
- הודעה על איסור שימוש ברכב (ת/2);
- מזכר שערך השוטר איתי (ת/3).

מטעם ההגנה לא הוצגו ראיות כלשהן ולא הועד איש.

לאחר עיון בחומר הראיות, הגעתי למסקנה כי התביעה עמדה בנטל הנדרש להוכחת המיוחס לנאשם בכתב האישום מהטעמים הבאים:

1. אין חולק כי הנאשם נהג בקטנוע במקום ובמועד כפי שנטען על ידי המאשימה.
2. הנאשם נמנע מלהעיד, משכך, אין בפניי גרסה עובדתית כל שהיא מטעם ההגנה. כפועל יוצא מכך אין אישוש לטענות שהועלו מפי בא כוחו בדיונים שנערכו.

הימנעות נאשם מלהעיד במישור הפלילי ומשמעותה, מוסדרת בסעיף 162 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בזו הלשון:

162. (א) הימנעות הנאשם מהעיד עשויה לשמש חיזוק למשקל הראיות של התביעה וכן סיוע לראיות התביעה במקום שדרוש להן סיוע."

מכאן כי, לבד מהעדרה של גרסה סדורה כתוצאה מהימנעות הנאשם להעיד, רשאי בית המשפט לייחס להימנעותו של הנאשם מהעיד משקל ראיתי ממשי לחובתו (י' קדמי "על הראיות" תש"ע-2009 (חלק רביעי) עמ' 1907).

ב-ע"פ 2132/04 קייס נ' מדינת ישראל, נקבע כי:

"שתיקת נאשם אינה יכולה לשמש להוכחת עובדה שבמחלוקת מקום שזו לא הוכחה אף לכאורה ביתר הראיות... לעומת זאת, שתיקתו של נאשם עשויה להצטרף לראיות אחרות, המצביעות על התקיימותה של עובדה השנויה במחלוקת, כדי להגיע לרמת ההוכחה הנדרשת

שלה... יתר על כן, כאשר עולה מראיות התביעה מסקנה מפלילה לכאורה, הימנעותו של נאשם מלהעיד ולעמוד למבחן החקירה הנגדית מותירה את מסקנת ההפללה ללא משקל שכנגד, ועשויה להוביל להרשעתו.."

בפסק דין שניתן לא מכבר, **תפ (ת"א) 22062-04-13 מדינת ישראל נ' איגור טורו**, ציינה כב' השופטת אמסטרדם כי:

"..השתיקה איננה תופסת את מקומן של ראיות התביעה הבסיסיות הנדרשות להפלת נאשם, ואיננה גורעת מהנטל המוטל על התביעה להוכיח את אשמת הנאשם מעבר לכל ספק סביר. שתיקת נאשם נוגדת את ההנחה שאדם חף מפשע לא ימנע בדרך כלל מהצגת גירסתו החפה, ויש בה גם כדי ללמד על חשש הנאשם שהגנתו תתמוטט אם יעמוד למבחן החקירה הנגדית".

3. בתגובתו להקראת כתב האישום נטען כי הקטנוע אינו בבעלות הנאשם. טענה זו לא הועלתה על ידי הנאשם בתגובתו בעת רישום הדו"ח. בסיכומי ההגנה נטען כי "הודעת איסור שימוש ברכב הוא משהו אישי שניתן לבעלים או מחזיק והיא מכוונת כלפיו". ההגנה נמנעה מלהוכיח בראיות כל שהן, את העדרה של זיקת הבעלות או ההחזקה שבין הנאשם והקטנוע. בהיעדר עדותו של הנאשם אין בפני גרסה עובדתית לעניין זה.

4. כאמור לעיל, ההגנה טענה כי **"הנאשם עובד מוסך שלקח את האופנוע לנסיעת בדיקה"**. טענה זו הינה טענה כבושה, העומדת בסתירה לתגובת הנאשם בדו"ח, לפיה "לא ידעתי שהקטנוע לא תקין". לא הוצגו מסמכים או ראיות כל שהן לביסוס טענה זו, ובהעדר עדותו של הנאשם, טענה זו לא הושמעה בחקירה ראשית ומכאן כי לא עומתה ונבחנה בחקירה נגדית. על כן לא ברור מאיזה מוסך נלקח הקטנוע, מהו מיקומו ביחס למקום בו נעצר הנאשם, מה היה יעד נסיעתו מדוע נדרשה דווקא נסיעה בכביש 20 (נתיבי איילון), בשעה 20:15 במקום בו נעצר הנאשם, לצורך **"נסיעת בדיקה"**.

5. הנאשם טען בתגובתו בדו"ח ביום האירוע כי "לא ידעתי שהקטנוע לא תקין". טענה זו, אשר לא נטענה שוב בתגובת הנאשם להקראת כתב האישום, תמוהה בעיני, לאור העובדה כי על פי הדו"ח (ת/1), ועל פי המפורט במזכר של השוטר איתי (ת/3), צוין מפורשות כי הקטנוע נמצא **"ללא מראות, לוח שעונים שבור וללא שמלת פלסטיק"**. תמיהה זו אף מתחזקת מהטענה שהנאשם הינו עובד מוסך, אשר חזקה עליו שידע כי קטנוע בעל ליקויים כנ"ל אינו תקין.

ההגנה, כאמור, לא ביקשה לחקור את עורך הדו"ח, או את עורך המזכר, משמע הדברים הוא כי אין ההגנה מבקשת להשיג על הנאמר במסמכים אלו. זאת ועוד, מדובר בליקויים חיצוניים, גלויים לעין וברורים. בהיעדר עדותו של הנאשם, אין בפניי גרסה עובדתית שיש בה כדי לסתור את גרסת התביעה אודות ליקויים נראים לעין. על כן אדחה טענה זו מכל וכל.

6. ההגנה טענה בסיכומיה כי **"לא ניתן לדרוש מאדם המקבל רכב מאחר בתום לב לבדוק מעבר"**

לרישיון הרכב והביטוח" (פרוט' עמ' 5 שורה 13).

בהיעדר עדותו של הנאשם אין לדעת האם הנאשם אכן קיבל רכב מאחר, מיהו אותו "אחר", האם קיבל את הרכב ב"תום לב".

זאת ועוד, ברשות הנאשם לא היה רישיון רכב בעת שנעצר, תמוה בעיני כיצד עובדה זו, שלא הוכחה על ידי ההגנה, מתיישבת עם הטענה בדבר בדיקתו של רישיון הרכב על ידי הנאשם.

לו זו בלבד שהנאשם לא החזיק ברישיון רכב בעת שנעצר, ואין בפני גרסה כי בדק את רישיון הרכב בטרם החל בנהיגתו בו, הרי שהליקויים הגלויים ברכב העידו על פניו על אי תקינותו.

7. **ב-רעפ 2929/04 מדינת ישראל נ' רפאל אוחנה**, קבעה כב' השופטת נאור כי "העבירה לפי סעיף 308(ד).. היא עבירה של אחריות קפידה". הרציונל שביסוד קביעה זו היה כי:

"העבירה של נהיגה ברכב שניתנה לגביו הודעת אי שימוש, כמו גם העבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה בתוקף ועבירות רבות נוספות בדיני התעבורה הן עבירות שתכליתן לקבוע את סטנדרט ההתנהגות של נוהג ברכב, בין אם הוא הבעלים של הרכב או שהוא הנוהג בו. הודעת אי שימוש ניתנת לרכב לפי סעיף 308 במצבים בהם הרכב עלול לסכן את התנועה או שלא נתמלאו בו תנאים שנקבעו לגביו בדין. דעתי היא כי הדרישה שהנוהג ברכב יהיה אחראי לבדוק האם הרכב בו הוא נוהג הוא תקין, שמיש ובעל הרשאה לנסוע בכבישים היא דרישה סבירה וראויה. וזאת יש לזכור: היום, שלא כמו בעת משטר ה"אחריות המוחלטת" ניתן לסתור את חזקת היסוד הנפשי, ולהראות כי הנדון עשה את כל שניתן כדי למנוע את העבירה, הכל כאמור בסעיף 22(ב) לחוק העונשין. דומה שכדי לעמוד בדרישה זו - כי בבירור קצר עם בעל הרכב. אין זו הטלת דרישה שאין הציבור יכול לעמוד בה".

ב- **ע"פ 4675/97 רוזוב נ' מדינת ישראל**, נאמר מפי כב' השופטת בייניש, בהתייחס לעבירות של אחריות קפידה:

"..ככלל ייחודן של עבירות אלו הוא בכך שעם הוכחת היסוד העובדתי שבעבירה חלה חזקה כי היסוד הנפשי שבעבירה התקיים והתביעה אינה חייבת עוד להוכיחו. הנאשם יכול להסיר מעליו את האחריות הפלילית אם יסתור את היסוד הנפשי המיוחס לו ובנוסף יראה כי נקט את כל האמצעים למניעת העבירה.. עבירות אלו הן ייחודיות במשפט הפלילי והן נועדו להסדיר תחומים מסוימים בחיי החברה:

"המדובר בתחומים המחייבים הסדרים כלכליים וחברתיים אחידים ובני-אכיפה, שיש בהם לקבוע סטנדרט התנהגות מותאם לצורכי החברה בת זמננו. כדי להבטיח אכיפה פשוטה ויעילה של אותם כללי התנהגות, וכדי להעמיק את האכיפה באותם תחומים, נקבעו עבירות שדרכי הוכחתן פשוטות...".

אם כך, עבירת נהיגה ברכב שהוצאה לו הודעת איסור שימוש, הינה עבירה מסוג אחריות קפידה, ולכן די לתביעה להוכיח את היסודות העובדתיים של הנהיגה וקיומה של הודעת איסור שימוש. נאשם המבקש לטעון כי אינו נושא באחריות פלילית לעבירה זו, עליו הראייה להוכיח כי עשה "כל שניתן למנוע את העבירה" לפי הוראת סעיף 22(ב) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן - **חוק העונשין**).

במקרה דן, הנאשם נמנע מהעיד, משכך, אין בפני כל גרסה בדבר אמצעים כל שהם שננקטו על ידו על מנת להימנע מביצוע העבירה. לא כל שכן, כי נעשה על ידו כל שניתן כדי למנוע את העבירה, כנדרש בהוראת סעיף 22(ב) לחוק העונשין.

לא זו אף זו, מראיות התביעה עולה כי מצב הדברים בו הליקויים ברכב נראו על פניו, חייב את הנאשם לנקוט במשנה זהירות.

הנה כי כן, לטענת ההגנה כי **"לא ניתן לדרוש מאדם המקבל רכב מאחר בתום לב לבדוק מעבר לרישיון הרכב והביטוח"**, אין על מה לסמוך, גם לו הוכח בפני כי הנאשם בדק את רישיון הרכב של הקטנוע טרם נסיעתו באירוע, דבר שכאמור לעיל לא נטען וממילא לא הוכח. שומה הייתה על הנאשם לבדוק האם הרכב בו הוא נוהג **"תקין שמיש ובעל הרשאה לנסוע בדרכים"**, בפרט לנוכח מצבו הנחזה של הקטנוע. חובה זאת, לא זו בלבד שלא נטען ולא הוצגו ראיות כל שהן כי קוימה, אלא בנסיבות המקרה, ברי כי לא קוימה.

בסכמו של דבר, על סמך האמור לעיל, בהעדר גרסה סדורה של הנאשם עקב הימנעותו מלהעיד ומשמעותה המשפטית של הימנעותו, ובהינתן כי העבירה המיוחסת לנאשם הינה עבירה של אחריות קפידה, אני קובעת כי המאשימה הוכיחה, מעל לכל ספק סביר, את יסודות העבירה המיוחסת.

אשר על כן אני מרשיעה את הנאשם בעבירה שיוחסה לו בכתב האישום.

ניתנה היום, ז' ניסן תשע"ד, 07 אפריל 2014, בהעדר הנאשם ובמעמנו עו"ד לייטס מטעם הנאשם

ועו"ד דותן מטעם התביעה.